

DOCUMENT DE TREBALL

PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ DEL PLA D'ACCIÓ DEL PEC DE BARCELONA 2008-2011 II REUNIÓ DELS GRUPS DE TREBALL PREPARATORIS

GTP 5 Què entenem per projectes integrals d'educació a Barcelona? 10 d'octubre de 2007, 18 h, CERC

Ponent: Roser Batlle, pedagoga del Centre Promotor d'Aprenentatge Servei.

Ordre del dia

- Presentació de la sessió
- Aportacions i debat
- Pla de treball i aproximació al contingut de la III reunió

RESUM DE LA SESSIÓ

Els participants del grup aporten les seves reflexions a partir de les cinc preguntes clau que centren el debat al voltant dels projectes integrals d'educació, debat que ha de conduir a la redacció del text base que es presentarà a les VIII Jornades del PEC.

Les preguntes clau són les següents:

1. Què entenem com a projecte integral d'educació?
2. Quin plus de qualitat aporten aquesta mena de projectes?
3. Quins són els factors que expliquen l'èxit d'alguns d'aquests projectes?
4. Amb quines dificultats es troben els que no arriben a funcionar?
5. Quins bons exemples en tenim a Barcelona?

Seguint la metodologia establerta, els participants han enviat prèviament les seves aportacions a la ponent, de manera que en aquesta segona sessió es parteix d'un document de treball que recull diverses respostes a les preguntes clau; unes respostes elaborades des dels punts de vista i de l'experiència dels diversos participants. El debat, doncs, pot avançar sobre la base d'aquestes reflexions prèvies, recopilades en el document esmentat.

Aportacions i debat

- Plus de qualitat que aporten els projectes educatius integrals

Es fa una lectura individual del text redactat per Carme Mayugo de Teleduca, que s'havia encarregat de respondre la pregunta dels beneficis que aporten els projectes integrals en general. Globalment tothom hi està d'acord i es decideix deixar per a més endavant la definició més resumida d'aquests avantatges. Segons el text en qüestió, «la majoria dels aspectes essencials de la vida dels ciutadans i les ciutadanes es donen en el seu entorn i temps de convivència diària, amb la qual cosa l'educació no té sentit com a dimensió paral·lela». S'insisteix en els beneficis que es deriven del treball en grup, la col·laboració, l'aprenentatge basat en experiència, i l'intercanvi.

- Plus de qualitat que aporten els projectes educatius integrals a cada un dels sectors implicats

Ana M. Gázquez, de GEIPPES, considera que les organitzacions que treballen per integrar persones que estan en risc d'exclusió social —especialment immigrants— necessiten que els projectes educatius siguin integrals. Això els permet estar en contacte amb diferents àmbits i treballar tant amb els nousvinguts com amb la societat d'acollida. Una organització que té la finalitat d'integrar persones no pot treballar sola: ha de comptar amb l'escola, els centres sanitaris, els treballadors

socials o els centres de formació laboral. Un projecte integral pot ajudar a eradicar problemes de xenofòbia, racisme i incomprensió.

Pere Tarés trobaria molt útil que l'Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes pogués fer sentir la seva veu i s'impliqués en projectes educatius integrals. Un dels àmbits que més preocupa l'AMPGIL és el dels centres d'ensenyament, on l'homofòbia hi és especialment present i provoca un gran patiment a menors i adolescents. Que un projecte d'aquest tipus incorpori en els seus esquemes la diversitat sexual i la convivència pot reforçar el treball d'acollida de l'Associació i ampliar la divulgació d'una actitud de comprensió envers l'homosexualitat.

La ponent Roser Batlle ha reflexionat sobre els beneficis que es deriven d'un projecte educatiu integral en les escoles i instituts, les famílies, les entitats d'educació en el lleure i les empreses. Aquestes aportacions, recollides en el document de treball de la sessió, assenyalen els diversos guanys que en pot obtenir cada sector. Les escoles, per exemple, poden compartir responsabilitats educatives amb altres agents; els infants hi poden trobar un estímul poderós per a l'aprenentatge o la possibilitat de ser valorats per les seves capacitats no estrictament escolars; les entitats d'educació en el lleure tenen l'ocasió de compartir valors amb el professorat a partir d'una actuació educativa concreta i també de donar-se a conèixer en el seu entorn; finalment, les empreses poden desplegar la seva responsabilitat social contribuint a l'educació, així com millorar la seva imatge i el clima de treball.

Es demana que en parlar de la família es tingui en compte també l'educació dels pares i les mares, i que es valori l'efecte multiplicador que pot arribar a tenir. En la mesura que l'educació no es limita a una edat determinada, cal pensar en els beneficis educatius que pot rebre tota la població. Es proposa citar la tasca de les escoles de pares i mares organitzades per les associacions (AMPES) i també considerar els pares, no solament en el seu rol de membres d'una família, sinó també com a ciutadans. D'aquí ve que sovint s'usi l'etiqueta de «famílies i veïns».

S'enceta un debat sobre la manera més útil de classificar els diversos sectors implicats en un projecte integral. Es parteix dels sis sectors que figuren a la proposta metodològica de la sessió anterior: educació formal, famílies, entitats socials, Administració pública, sector del treball i educació informal (mitjans de comunicació). Es valora la conveniència d'introduir-hi subdivisions com ara la d'entitats socials amb finalitats educatives o amb finalitats socials, o dividir el sector del treball entre empreses amb finalitat educativa o sense. També es proposa que a la classificació hi figurei l'educació en el lleure. S'accepta mantenir, encara que sigui provisionalment, la classificació dels sis sectors i fer matisacions sempre que convingui.

Dins d'aquest mateix capítol dels plusos de qualitat que aporten els projectes educatius integrals a cada un dels sectors, Víctor Baroja, de l'Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura, s'ofereix a aportar una proposta del sector del lleure educatiu empresarial.

Des de l'experiència d'un sector de l'Administració, l'Agència de Salut Pública, Neus Juan cita els fruits que es poden obtenir dels projectes integrals, especialment en l'educació per a la prevenció. La col·laboració amb entitats com ara les escoles permet detectar les necessitats sanitàries dels infants i adolescents, millorar la prevenció i a la llarga reduir el volum de feina del mateix sector. D'aquest mateix treball conjunt es deriva un aprenentatge mutu i una proximitat amb la societat que beneficia la imatge de la institució.

- Factors d'èxit i dificultats

Es qüestiona l'ús de la paraula «èxit» amb l'argument que no és apropiada, ja que els projectes no triomfen o fracassen d'una manera absoluta, sinó que poden tenir alts i baixos. Queda clar, però, el

concepte de destriar els factors que afavoreixen la bona marxa dels projectes i s'ajorna per a la redacció final del text base la formulació més adient per a aquesta idea.

En resposta a la tercera i la quarta preguntes clau, és a dir, els factors d'èxit i les dificultats, el document de treball recull les aportacions de Roser Batlle, Anna Novella, Assumpció Malagarriga i Daniel G. De León. Els participants a la sessió les han pogut llegir, de manera que els autors n'expliquen només els punts més rellevants o els que la mateixa dinàmica del debat posa sobre la taula.

Anna Novella, de Senderi, destaca que els bons projectes poden concretar el seu ideari, aconsegueixen implicar els agents i sovint són l'origen de nous projectes. Assumpció Malagarriga, de l'Auditori, considera que el projecte ha d'estar molt ben definit i la gestió molt calculada; ha de ser útil per al públic al qual es destina i ha d'estar ben integrat dins la institució que l'impulsa. Perquè funcioni, un projecte ha de tenir una ànima —una persona o un equip que se'l cregui, el defensi i encomani l'entusiasme als implicats— i un cert temps perquè els altres se'l facin seu, de manera que tingui continuïtat encara que se n'hagin de distanciar les persones que l'han engegat. Altres factors que contribueixen a fer bons projectes són que estiguin en sintonia amb el públic al qual s'adrecen i que tinguin la capacitat de renovar-se contínuament d'acord amb els canvis de l'entorn.

S'expressa el neguit de pensar que un projecte pot tenir molt en compte els factors que s'han esmentat i, tot i així, fracassar, la qual cosa posaria en dubte el mateix debat. Es proposa recollir aquesta preocupació en el document que s'està elaborant. S'apunta que els mateixos conceptes de «necessitat», «participació» o «actitud» són relatius: no tothom els entén igual.

Roser Batlle assenyala que desglossar certs conceptes en indicadors pot ajudar a concretar-los. També insisteix que un projecte pot tenir dificultats, però que justament un altre dels factors d'èxit consisteix a convertir els moments de crisi en oportunitats d'aprendre. Els mateixos projectes poden tenir plans de millora per anar-se adaptant a la realitat.

Finalment, dins de l'apartat de factors d'èxit i dificultats, Daniel G. De León, de l'Alba, exposa els tres punts que considera més importants perquè un projecte funcioni: un lideratge clar, la implicació de tothom i la bona difusió del projecte. Assenyala que un projecte educatiu integral no és mai exclusivament educatiu, sinó que acaba sent educatiu i social.

- Bons exemples

Per manca de temps, no es pot debatre la pregunta 5 que fa referència als bons exemples de plans educatius que han generat participació. Al document de treball queden a disposició dels participants a la sessió les aportacions de Claudi Fuster, Esther Casas, Dolors Bonal i Àngela Cruanyes.

Igualment, l'article «Aproximació a Trinitat Nova, coneixement, valoració i propostes», de M. del Carme Capdet, queda a disposició dels assistents, tot i que no s'ha pogut comentar.

Pla de treball i aproximació al contingut de la III reunió

D'una banda es demana que cada un dels assistents faci una lectura a fons del document de treball i envii els seus comentaris abans del 19 d'octubre. De l'altra s'assigna l'encàrrec de reflexionar sobre algun punt concret als participants següents:

Paula Kleiman, de Teleduca: mitjans de comunicació.

Neus Juan, de l'Agència de Salut Pública: l'Administració pública.

Anna de Eguia, de Passatge: famílies i veïnat.

Victor Baroja, d'ACELLEC: sector del treball.

M. del Carme Capdet, de l'Ajuntament de Barcelona, i Àngela Cruanyes, de l'Institut Municipal d'Educació: l'educació formal.

Propera reunió del GTP 5: dimecres, 7 de novembre de 2007, a les 18 h

Barcelona, 10 d'octubre de 2007

Institucions, entitats i serveis que han participat a les reunions (I i II):

ACELLEC
Agència de Salut Pública
Ajuntament de Barcelona
Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes
Associació de Mestres Rosa Sensat
CEIP Pere Vila
Centre Passatge
Centre Promotor d'Aprenentatge Servei
GEIPPES
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
L'Alba. Centre Especial i Unitat Mèdico-Educativa
L'Arc. Taller de Música
L'Auditori
Senderi. Educació en Valors
Teleduca. Educació i Comunicació

Nom	Cognoms	Entitat
Victor	Baroja i Benlliure	ACELLEC
Roser	Batlle	Centre Promotor d'Aprenentatge Servei
M. Dolors	Bonal i De Falgas	L'Arc. Taller de Música
M. del Carme	Capdet Huerba	Ajuntament de Barcelona
Ester	Casas Gómez	CEIP Pere Vila
Àngela	Cruanyes Ràfols	Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Anna	De Equia Corral	Centre Passatge
Daniel Guillermo	De León Piedrabuena	L'Alba. Centre Especial i Unitat Mèdico-Educativa
Claudi	Fuster	Associació de Mestres Rosa Sensat
Ana M.	Gázquez López	GEIPPES
Neus	Juan Caro	Agència de Salut Pública
Paula	Kleiman	Teleduca. Educació i Comunicació
Assumpció	Malagarriga Rovira	L'Auditori
Carme	Mayugo	Teleduca. Educació i Comunicació
Anna M.	Novella Cámara	Senderi. Educació en Valors
Pere	Terés Quiles	Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes